

Nr 270

Av herr Nelander m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till Bidrag till vissa omskolningskurser m. m. och till Utbildning av personal vid skolor tillhörande barna- och ungdomsvården.

När det gäller att komma till rätta med den missanpassade ungdom, som i allt större utsträckning överföres till ungdomsvårdsskolorna, är det många faktorer, som spelar in. Inte minst viktigt är det att göra vistelsen på skolan eller hemmet meningsfull och därigenom minska eller eliminera lusten till rymning. I mycket stor utsträckning kommer det här an på personalen av olika grader, vilken utför ett många gånger krävande och uppoffrande arbete.

För att nå goda resultat måste en fostrare av sådan vilsekommen ungdom ha förmåga att lätt knyta kontakt och besjålas av en positiv inställning till de unga och deras problem. Teoretisk kunnskap kan aldrig ersätta dessa egenskaper.

Det räcker emellertid inte med dylika personliga egenskaper — hur värdefulla dessa än är. De måste kompletteras med kunskaper, som rent tekniskt höjer behandlingsförmågan. När allmänna beredningsutskottet vid slutet av 1958 års B-riksdag i anledning av vissa motioner behandlade ungdomsbrottslighetens problem och i sitt utlåtande — som togs av båda kamrarna — anvisade vissa vägar, underströk utskottet särskilt behovet av kvalificerad personal och ansåg, att särskilda anordningar för utbildning av personalen borde prövas. Inte minst gäller detta vårdarpersonalen.

Förutom en högre kurs för utbildning av rektorer har ungdomsvårdsskolornas personalutbildning hittills bedrivits efter två linjer.

Den första är en *allmän kurs*, öppen för all vid skolorna tjänstgörande personal. Den bedrivs i socialstyrelsens regi och innefattar dels en internkurs om 20 dagar å Bosön, dels av deltagarna själva bekostade studier enligt särskild plan.

Den andra linjen består av en mera *intern personalutbildning*, som sker på fritid och helt bekostas av deltagarna själva. Sådan utbildning har under flera år pågått vid bl. a. Lövsta, Ryagården, Margretelund och Långnäs. Enligt vad som vitsordats har denna utbildningsform väl utnyttjats av personalen och varit till god hjälp i arbetet vid bemästrande av de ofta svåra elevproblemen. Motionärerna anser denna form av utbildning så värdefull, att den borde ges visst stimulansbidrag för bestridande av kostnader för litteratur och föreläsare.

I socialdepartementets äskande av anslag för kommande budgetår har under punkt 41 i bil. 7 till statsverkspropositionen »i avbidan på särskild proposition i ämnet» till utbildning av personal vid skolor, tillhörande barna- och ungdomsvården, upptagits ett reservationsanslag av 59 200 kr. Vi förutsätter, att det tidigare nämnda stimulansbidraget om förslagsvis 10 000 kr. kan utgå av detta anslag.

I fråga om de s. k. Bosö-kurserna, som givetvis hör fortsätta och som av socialstyrelsen planerats att hållas två gånger årligen, borde en viss samordning kunna ske med fångvård och nykterhetsvård — där utbildningsbehovet ävenledes är mycket stort — i så måtto att åtskilligt av kursprogrammet kan vara gemensamt för deltagare från alla tre vårdområdena. En utredning — lämpligen inom departementet — bör göras i detta avseende.

I det ur ungdomsbrottslighetssynpunkt prekära läge, i vilket vi nu befinner oss, måste emellertid vid utbyggandet av ungdomsvårdsskoleorganisationen åtskillig personal nyrekryteras. Också denna måste givetvis erhålla en viss utbildning.

Med anledning av den nuvarande sysselsättningssituationen borde medel till denna utbildning av vårdaspiranter kunna ställas till förfogande ur det belopp om 25 milj. kr., som anvisats för vissa omskolningskurser under punkt 80.

För de nya skolor och vårdavdelningar, som beräknas börja sin verksamhet omkring och efter den 1 instundande juli, torde minst tiotalet vårdaspiranter behöva anställas. En tremånaderskurs för dessa — förslagsvis förlagd till Lövsta, där arbetsmarknadsstyrelsen skulle kunna uppföra en inkvarteringsbarack — skulle fylla ett verkligt behov. Den teoretiska undervisningen kunde här kompletteras med viss praktisk utbildning. Kursen borde sålunda komma till stånd snarast möjligt.

Frånsett barackbyggnaden, som kan beräknas till ca 40 000 kr., torde kostnaderna för kursen — föreläsningarsvoden och viss ersättning till de deltagande vårdaspiranterna — kunna uppskattas till 25 000 kr.

Med hänvisning till det anförda får vi hemställa,

1. att riksdagen vid behandlingen av femte huvudtiteln för budgetåret 1959/60 måtte besluta

a) att av anslaget »Bidrag till vissa omskolningskurser, m. m.» — punkt 80 — måtte utgå *dels* ett reservationsanslag av 25 000 kr. för utbildning av vårdpersonal, förslagsvis förlagd till Lövsta, och *dels* för samma ändamål ett belopp av 40 000 kr. för en i arbetsmarknadsstyrelsens regi där uppförd inkvarteringsbarack,

b) att ett stimulansbidrag om förslagsvis 10 000 kr. måtte utgå ur anslaget för »Utbildning av personal, tillhörande barna- och ungdomsvården», punkt 41, för den interna utbildningen av personal vid ungdomsvårdsskolorna, samt

2. att riksdagen för Kungl. Maj:t i skrivelse ville ge till känna vad i motionen i övrigt anförts i fråga om personalutbildning å ungdomsvårdens område.

Stockholm den 27 januari 1959

Eric Nelander

Nancy Eriksson

Yngve Hamrin

Stina Wallerius-Gunne

Karl Björkänge

Einar Rimmerfors